

Fitxa per la Nules-pèdia / Museu de memòria oral

Nom/ cognom	Vicent Montagut
Categories	Joguets, escola, festes, tradicions, infantesa, postguerra
Data i lloc de l'entrevista	Dissabte 7 de desembre de 2019, edifici Natiu (antiga cambra agrària)
Altra informació	Esta entrevista es va fer com a part de la compilació de testimonis sobre joguets a Nules per a l'exposició 'Joguets d'antany', un projecte de Manel Alagarda, Miguel Ángel Sanz i Susana Tortes. Podeu veure el plec de testimonis dedicats al tema en: http://nulespedia.com/arxiu-item/jocs-joguets/
Equip entrevistador	Etnograma (Nelo Vilar i Laura Yustas)
Data de publicació	Dimarts 14 de gener de 2020
Enllaç entrevista completa	https://youtu.be/WSK-eDleVuc
Extracte	https://youtu.be/yJrZy76z1Jo

Vam entrevistar breument a Vicent Montagut, també amb motiu de l'exposició 'Joguets d'antany' (<http://nulespedia.com/arxiu-item/jocs-joguets/>). Parlàrem de nou de la infància en els difícils anys 40-50, que Vicent conta molt vivament: el trauma de l'escola, la socialització joiosa dels xiquets, la il·lusió dels reis, els jocs viscuts apassionadament, la relació entre xiquetes i xiquets i molts altres temes amb un ric anecdotari i moltes rialles. Un plaer, Vicent!

Sinopsi:

Vicent Montagut ens parla de la seua infantesa a Nules durant els anys 40-50. Recorda els jocs al carrer, la fantasia al voltant dels Reis, els regals, les primeres experiències a l'escola i altres moments en que es barreja la tendresa dels xiquets amb una forma de viure al carrer que hui ha canviat dràsticament.

Transcripció:

A vosté com li diuen?

Vicent Montagut Hòfer.

<http://nulespedia.com/arxiu-item/vicent-montagut>

I a què s'ha dedicat?

Bueno, vam estar la família al negoci... el negoci familiar era... mon pare era exportador i mosatros hem estat en el negoci. I després quan vàrem deixar el negoci jo vaig obrir una oficina de gestoria administrativa.

A on ha anat a escola ací en Nules?

Al (CEIP) Lope de Vega.

O siga que tamé vivia per ací.

Sí, al mateix puesto que visc [risses]. I anàvem per zones a un col·lege o a un atre. Entonces estava el Lope de Vega que agarrava el centro i estava el Cervantes que agarrava lo de dalt. I me pareix que no n'hi havia cap col·lege més entonces. Que jo recorde no. De col·leges públics en els anys 40 o 50 només n'hi havia dos, no? Ah, i les monges. Bueno, quan eres xicotiu anàvem a les monges que allí anàvem els críos... infantil. Però quan ja eres més major -que això te donava com un estatus- anaves al col·lege públic, al Lope. Que això pareixia que u guanyava... deixava de ser monyicot pa ser ja algo important. Sí, sí. Jo el primer dia que vaig entrar agarre -tenien fama les monges, eren molt consentidores o no podien amb els críos-, però els professors -els mestres- tenien fama de més rectes. I el mateix dia que entre jo juant en un ditet per damunt dels pupitres tropece en un tinter i el tire.

Quin susto!

La plorera que vaig agarrar perquè això era casi pa que te tancaren en la presó. Claro, se veu que el mestre al veure'm plorar tan gran me va perdonar el castig. Perquè era el primer dia que aplegava.

Estem preguntant pels joguets, la infància...

Bueno, la infància són els anys 40-50... Pues lo que entonces s'estilava: escriure la carta als Reixos... encara no n'hi havia ací l'enviat... el cartero del Rei, els pares te dien que anaven a Castelló a tirar-ho al buçó. Escrivíem la carta, sempre un poc dirigits des de lo que els pares te ficaven un poc al cap... i lo que sabíem mosatros en casa és que no podíem demanar mai cap pistola ni revòlver. Mai. Mon pare en la vida.

Això és molt modern.

Mon pare en la vida. Home, mosatros veníem d'una família que en la guerra tamé ho va passar com ho va passar, que ara no és moment de comentar coses d'allà. I en ma casa les armes els donaven repelús. Luego, si juàvem a Indios i vaqueros mosatros si teníem que agarrar una pistola mos la tenien que deixar els amiguets perquè mosatros no teníem mai. Mai, mai, mai. I en casa la fantasia els crios la hem mantinguda molt. Quan venia vespres del dia de Reis amb ma mare mon pujàvem al terrat, a vore vindre la Cabalgata de Reixos per la montanya... i vàiem com les llumetes adelantaven. No sé com ho vàiem però les vàiem! [risses]. Sí, en això ma mare sempre mos ha il·lusionat molt als crios, s'ha dedicat molt a la família. I després pues som famílies d'estes zones que són rurals, pues no com en les capitalines que fiquen les sabates o les botes al balcó, ací ficàvem pues coses de l'agricultura, pues garrofes. Ficàvem garrofes. I en ma casa ficàvem garrofes, herba seca i damunt un poal d'aigua pa que begueren els camells. I resulta que els camells bevien perquè els pares mos buidaven part de l'aigua i deixaven caire alguna garrofa... "ai, com van apressa, i tenen tant de..." i tot això te

movia la fantasia. “Ai, mira, han begut, han begut! Han perdut una garrofa. És que van depressa perquè per la nit tenen moltes coses que fer. I nos ho creíem tot. En ixe sentit jo puc dir que els pares en lo que respecta a nosatros els fills nos han tingut sempre com a primera obligació de tot. En això sí.

I quins jocs n’hi havien? Pues estava el sambori, la ratlla d’Espanya a França, el saltadòlar, allò que saltàvem... a salta-caballos que se dia después. Un joc molt estrany que era Els cartonets que era... **[5 min.]** les d’això dels mistos, de les caixetes de mistos tallat i això, ho ficàvem en un còrcul i en la sola del tacó que s’arrancava pegàvem aixina i si el cartonet se n’eixia del còrcul se’l quedava u i si se quedava tirava un atre. I aixina nos distraíem. I quantitat de jocs: a la comba i tal, i en Sant Joan era típic anar arrastrant llanderols en una corda que vicaven totes les d’açons, i eren jocs pues molt elementals, molt rústics però que als críos nos omplia. A més que teníem els jocs que duien els reixos: bicicletes, Juegos Reunidos... o siga que de tota classe de jocs. En ma casa per fortuna sempre nos han tractat bé els reixos i tal, i era ixa la època.

Per als jocs no feien falta joguets tampoc d’estos.

No, no. I a més socialitzàvem molt, els críos juàvem molt entre nosatros. Tamé renyíem, que era normal. Però és igual, eren rinyes de críos que después tornàvem i tal. Se socialitzaven molt els críos en aquelles èpoques, i teníem amiguets, grups d’amiguets, i nos relacionàvem molt i era normal eixir de casa i anar-se’n a buscar els amigues i tal. Com ara només tenen el vídeo este del... [risses].

Tampoc els deixen eixir al carrer moltes voltes, entonces se vivia al carrer m’imagine.

No, entonces sí que se vivia prou en el carrer. Inclús en ma casa per exemple la porta de casa no se tancava mai, i ara no s’obri més que els dies que passa la provessó! [risses]. Més coses... pues no sé, tot això era la època aquella.

Se mesclaven xiquets i xiquetes pa jugar?

Sí, però això normalment en un poquet més d’edat, ja quan tenia la pubertat, a Pasqua... mo n’anàvem per ahí pel camp... ja n’hi havia més picardia... bueno, més picardia dins de la innocència que n’hi havia entonces, eh? Però sí, ja n’hi havia ixa miqueta de cosa entre xiquets i xiquetes. Però ja érem més majorets. Però de menuts no. De menuts hasta casi érem antagònics, sí, casi renyíem, i tat?, els xics en les xiques, com si fórem antagònics. Però después de passant els anys quan ja tens la edat de la pubertat i això ja te n’anaves a Pasqua junts, ja feies alguna paella junts i tal... i algun berenar...

No sé si part del joc podria ser fer malestes per ahí.

Això sempre. En ma casa -i no vull tornar a fer referència a la guerra-, en casa m’auela, que havia quedat prou mal parà después de la guerra perquè ací va haver... tal, pues en ma casa nos enviaven a casa m’auela, pa que els críos férem ruido i distraguérem i tal. I no és que anàrem els xiquets, els néts, sinó que dúiem a lo millor 15 o 20 xiquets i allí els tornàvem locos a les ties i a l’auela, pobreta. Però era una forma de desemboirar una casa que estava dolguda. Sí, no, juàvem en les cases molt. Mos tiràvem credilles uns a atres perquè era una casa de labors, panolles i tal. I les tornàvem loques a les pobres ties. Però bé, era la cosa de la època.

I al gual tamé jugàvem, a les boletes, al gual... se jugaven en molts jocs, tots molt improvisats o molt... imagina. Però mos distraíem.

(...)

Jo he sigut vàrios anys Rei Mago tamé. Sí. Ajudava a crear ixa fantasia als crios. Entonces això ho organitzava la OJE [*Organización Juvenil Española*]. La OJE, era època del franquisme que ha estat ahí... vulgam que no, no tenim més remei que reconèixer-ho. I jo he sigut dos anys rei. És molt interessant, els crios te miren d'una forma... amb curiositat, amb asombro... Sí, a mi m'ha agradat, però només vaig ser dos anys. I era el vell, Melchor és el major, pues Melchor. Amb la barba...

Com feien, el disfraz el donava l'ajuntament?

En la meua època que ja te dic que l'organitzava la OJE que era la Organització Juvenil de... els alquilàvem a una casa de València que se dia Insa. I allò era sempre un trauma. Perquè com no... -reconegut pel temps per el meu concejal de la època aquella- en el pressupost de festes s'oblidaven sempre de la Cabalgata dels reixos, i entonces la Cabalgata del reixos se tenia que fer sense pressupost. I entonces a la casa que mos alquilava... sempre acabàvem retallant-li coses i aquells s'enfadaven i un any no t'enviava els cascos, un any no t'enviava no sé què.. però era la època. Però eixia tot, encara tot eixia. Pues bé.

I bueno, eixien en cavall m'imagina.

Sí, en cavall. Eixíem en cavalls com toca. Sí, en cavalls.

Es feia ja pompós en aquell moment.

Sí, i des de l'ajuntament saludàvem als xiquets i el meu amic que està allí [*es refereix a Vicente Lucas*] tamé saludàvem. Ell sempre venia "cansado del viaje" [risses]. Una de les coses que dia sempre és "venimos muy cansados del viaje!" [risses]. Ell va eixir més anys que jo, jo només vaig eixir dos anys.